

NATTVERDGUDSTJENESTE

Fjellhamar kirke 2. s. e. Kristi Åpenbaring 2010

Johannes 4,5 – 26

PREKEN

1. KVINNEN VED SYKARS BRØNN

Jesus kom til en by som hette Sykar. Den ligger i nærheten av det jordstykket Jakob gav sin sønn Josef. ⁶Der var Jakobs brønn. Jesus var trett etter vandringen, og han satte seg ned ved brønnen. Det var omkring den sjettede time. ⁷Da kommer en samaritansk kvinne for å hente vann. Jesus sier til henne: «La meg få drikke.» ⁸Hans disipler var nå gått inn i byen for å kjøpe mat. ⁹Hun sier: «Hvordan kan du som er jøde, be meg, en samaritansk kvinne, om å få drikke?» Jødene omgås nemlig ikke samaritanerne. ¹⁰Jesus svarte: «Kjente du Guds gave, og visste du hvem det er som ber deg om drikke, da hadde du bedt ham, og han hadde gitt deg levende vann.» ¹¹«Herre,» sa hun, «du har ikke noe å dra opp vann med, og brønnen er dyp. Hvor får du så det levende vann fra? ¹²Du er vel ikke større enn vår stamfar Jakob som gav oss brønnen og selv drakk av den, og like ens sønnene hans og buskapen?» ¹³Jesus svarte: «Den som drikker av dette vannet, blir tørst igjen. ¹⁴Men den som drikker av det vann jeg vil gi ham, skal aldri mer tørste. Det vann jeg vil gi ham, skal bli en kilde i ham med vann som veller fram og gir evig liv.» ¹⁵Kvinnen sier til ham: «Herre, gi meg dette vannet, så jeg ikke blir tørst igjen og slipper å gå hit og dra opp vann.» ¹⁶Da sa Jesus til henne: «Gå og hent din mann, og kom så hit.» ¹⁷«Jeg har ingen mann,» svarte kvinnen. «Med rette sier du at du ikke har noen mann,» sa Jesus, ¹⁸«for du har hatt fem menn, og den du nå har, er ikke din mann. Der snakket du sant.» ¹⁹«Herre, jeg ser at du er en profet,» sa kvinnen. ²⁰«Våre forfedre har tilbedt Gud på dette fjellet, og dere sier at Jerusalem er det stedet hvor en skal tilbe.» ²¹Jesus sier til henne: «Tro meg, kvinne, den tid kommer da dere verken skal tilbe Faderen på dette fjellet eller i Jerusalem. ²²Dere tilber det dere ikke kjenner, men vi tilber det vi kjenner, for frelsen kommer fra jødene. ²³Men den tid kommer, ja, den er nå, da de sanne tilbedere skal tilbe Faderen i ånd og sannhet. For slike tilbedere vil Faderen ha. ²⁴Gud er ånd, og den som tilber ham, må tilbe i ånd og sannhet.» ²⁵«Jeg vet at Messias kommer,» sa kvinnen Messias er det samme som Kristus «og når han kommer, skal han si oss alt.» ²⁶Jesus sier til henne: «Det er jeg, jeg som taler med deg.»

2. GJENFORTELLE

Jesus og disiplene er på reise gjennom kontroversielle Samaria, og ved lunsjtider, siestatider, kommer de til en landsby. Jesus blir igjen ute ved brønnen. Midt på dagen, på det varmeste, holder folk seg i ro. Ingen går til brønnen da. Brønnen var ellers et sosialt treffsted. Så hvis du ikke ønsket å treffe folk eller var uttafor på en eller annen måte så gikk du til brønnen når ingen andre var der. F eks midt i siestaen. Det gjør denne kvinnen. Hun går dit midt i siestaen. Hun blir sikkert overrasket og litt stressa av at det er en mann der. Men hun ser sikkert raskt at han er en jøde og ikke en kjent fra landsbyen, så da for det gå.

Ikke bare var det kontroversielt og snakke til en fremmed kvinne, men til en samaritansk kvinne? Det er høyst uvanlig. Men typisk Jesus. Han spør om vann. Hun spør tilbake om det er greit at hun, en

samaritansk kvinne, gir han, en jøde, vann. Så vrir Jesus samtalen inn på noe levende vann som han kan gi henne. Det vannet blir man ikke tørst av igjen, det skal gi evig liv. Kvinnen blir nysgjerrig og ønsker seg dette. Men misforstår når hun tror det levende vannet kan erstatte det å hente vann i brønnen.

Så spør Jesus litt plutselig etter hennes mann. Hun har ingen, svarer hun. Det stemmer, sier Jesus. Men du har hatt fem menn før og den hun har nå er ikke hennes mann. Jesus vet ting om kvinnen som gjør at hun skjønner han er noe helt spesielt. Sannsynligvis tar Jesus opp det ømme punktet i livet hennes. Grunnen til at hun går til brønnen når ingen andre er der. Hun har sikkert blitt misbrukt av mange menn, kanskje til dels selvforskyldt. Hun lever på tvers av samfunnets normer, og er sikkert stemplet som hore. Kvinnen gjemmer seg sosialt sett, sikkert pga skam. Men samtalen med Jesus om dette touchy greiene går ikke i stå. Hun vedstår seg at hun lengter etter at Messias skal komme. Da kan samtalen Jesus startet med å be om litt vann å drikke, avsluttes med at Jesus sier at jeg er messias – jeg som snakker med deg.

3. LENGSEL ETTER GUD?

Når Jesus ble sittende ved brønn gikk disiplene inn for å handle lunsj. 12 stykker drar for å handle lunsj til 13. En sånn ressursbruk kan en jo le av og ha moro med. En brukte tid på å snakke med et menneske om liv og tro. 12 dro på shopping eller for å se åssen det var i byen. Tror fort det kan ligne på oss og hvordan vi bruker tiden også. De aller fleste av oss bruker heller tiden på å ordne noe, shoppe noe, se oss om, styre med ditt eller datt, sløve foran TV eller PC, enn å ta seg tid til å snakke med andre om personlig og nære ting. Stemmer ikke det fort om oss også?

Ettersom Jesus fikk pratet litt med denne kvinnen så lengtet hun etter et annet liv. Hun hadde en lengsel, en tørst etter noe mer, noe større. Etter fred i sjela, etter å ikke gjemme seg og skamme seg, etter å være sammen med mennesker, og en lengsel etter Gud.

Finnes den lengselen i dag? Lengter vi etter fred i sjela, etter noe mer, noe større? Har vi en tørst i oss som ikke Pepsi Max slukker? Jeg lurer stadig på det når jeg treffer nye konfirmanter og dere konfirmantforeldre, når jeg treffer nye dåpsfamilier. Lengter Ola Nordmann etter noe mer? Gjør dere det? Det mest spennende var jo nå å la dere få svare på det. Enten foran alle eller i grupper, men jeg kan fort berolige dere med at det skal dere få slippe. Jeg skal prøve å svare på mitt eget spørsmål.

Det er et uttrykk som sier at det skal god rygg til å bære gode dager. Jo bedre vi har det, jo mindre føler vi at vi trenger Gud. Jo mer ipoder, kaffemaskiner, laptopper, flatskjermer med all verdens programmer styrt fra massasjestolen med et arsenal av fjernkontroller, jo mindre rom blir det for stillhet, for å tenke, til å kjenne etter. Det er en jevn strøm av behagelig døyvende velvære som følger oss gjennom dagen. Vår lengsel, sånn vi kjenner det, kan fort bli å få stadig mer av dette og ikke minst god helse til å nyte mest mulig av det.

Vi få som har vunnet i livets lotto og bor i Norge, kan unne oss den luksus at slike lengsler i stor grad blir møtt. Men for de aller fleste i verden er det umulig. Selv om de nok også drømmer om det. Men jeg tror at rik som fattig bærer på en lengsel etter noe mer. Også du og jeg som kan døyve den lengselen med alt vårt velvære. Vår tørst etter noe mer, etter noe annet, etter Gud, vekkes av flere ting. Men ikke minst av at livet blir vanskelig på en eller annen måte. Tap av helse, død, dårlig økonomi og fattigdom. Og det er mange menneskers erfaring, jo vanskeligere livet blir jo mer har Gud, troen og bibelens ord å gi. Som årest ildsjel, Vidar Bø sa til meg for å oppmuntre meg for noen år siden: Jeg har en tro selv om jeg ikke kommer så ofte. Men vær tålmodig. Den dagen landet vårt igjen opplever krise og vanskelige tider så kommer vi tilbake. Da trenger vi kirken. Er kirke og tro da for tapere? Nei, jeg vil si at kirke og tro er for livet.

4. NÅR LIVET RISTER OSS

Og da kan vi spørre oss hva som er de virkelige realiteter også for oss på alle måter velfødde nordmenn. For også vi velfødde nordmenn merker jo at livet har sine vanskelige sider. Det blir tydeligere når man har levd en stund, men også dere konfirmanter har i større eller mindre grad

oppdaget at livet ikke alltid er så lett. Det kan vi kjenne inn i oss selv. Kanskje en tomhet, likegyldighet, mangel av mening og håp. Kanskje trøbbel og vonde ting i relasjonene til våre nærmeste, familie eller venner? Kanskje sykdom og død som truer og til og med rammer. I møte med livets grensestasjoner tror jeg mange kommer i kontakt med tanker og følelser som ingen fjernkontroll svarer på. Å få et barn er jo et lite under i seg selv. Og et nytt ansvar for hva som er viktig å gi og gjøre for barnet bringer for mange et nytt og større perspektiv inn i livet. Men aller sterkest taler livets grensestasjon i andre enden, døden. Da rystes vi ofte mer enn noen gang, og stilles overfor en annen lengsel.

I menigheten her går Karen Marie Ellefsen, ikke sportsdama i NRK, som en god del av oss kjenner. For 17 år siden mistet hun sin 15 år gamle datter i kreft. Hun har skrevet en sterk bok om det, og på omslaget skriver hun at verden har blitt en humanetiker mindre. I møtet med datterens død fant hun en lengsel etter Gud. Tidligere nevnte Vidar Bøe, lørenskauingen som ble årets ildsjel, prekte her i kirken i høst. En morgen for 12-15 år siden våknet ikke den 17 år gammel gutten hans mer. En ukjent hjertefeil rev han brått og stille bort. Vidar fortalt oss at uten håp til Gud, uten en lengsel etter noe mer, ville han ikke orket å leve videre.

Det er en reklametekst for Urge, tror jeg, som lyder sånn: ”Image is nothing, thirst is everything”. Noe av det tror jeg Karen Marie og Vidar opplevde. Og mange andre med dem. At når livets virkelige realiteter når helt inn til oss så blir de mange ytre tingene ikke viktige. Da hjelper det ikke med alt vi har av behagelig døyvende underholdning og velvære. Det blir uvesentlig. Image, det ytre, hvordan vi tar oss ut blir ingenting. Tørsten, lengselen etter det som kan møte livets virkelige realiteter blir alt.

Jeg sier ikke at alle nødvendigvis ser og opplever Gud som svaret på den lengselen. Men alle som møter livets vanskelige realiteter og ikke flykter fra det og døyver de ned, de tror jeg erfarer at livet har en dypere lengsel og tørst enn hva TV2, kaffemaskiner og firehjulstrekkere med aircondition kan fylle.

5. EVIGHETEN ER LAGT I VÅRE HJERTER

I begravelser leser jeg ofte fra Forkynneren som sier at ”Også evigheten har han lagt i menneskenes hjerter”. Vi mennesker kan undre oss ut over tidens grense, ut over fødsel og død. Hvordan startet alt? Hvordan vil det slutte? Gud har lagt evighetens perspektiver i våre hjerter. Og det rommet, det evighetsrommet, den lengselen som jeg tror vi alle har i oss, tror jeg bare Gud kan fylle.

I dag går mange på alternativmesser og kjøper engleboka til Martha Louise. Det forteller meg om at det er en tørst og lengsel blant folk. Men antallsmessig er det i løpet av et år bare i kirka her hos oss på gudstjenester, dåp, konfirmasjon og begravelser mange ganger flere folk enn på alternativmesser. Og jeg tror at mange opplever at det er noe annerledes i kirka. Noe annet enn flatskjermen hjemme kan gi. For her i kirka forkynner vi Jesus, her lovsynger vi Jesus, her ber vi til Jesus, her døver vi til Jesus. Han som sa til kvinnen: Jeg er Messias, jeg som prater med deg. Her kan du få begynne en vandring mot å bli kjent med han som er større enn oss, med Jesus. Som kan fylle lengselen etter noe mer. Og han er tilsnakkendes. Han vil møte oss som han møtte kvinnen. Han er Gud som taler med oss.

Her åpner vi oss for lengselen og tørsten etter noe mer. Ikke minst har mange ungdommer funnet noe her, funnet Jesus her, og det håper vi også dere nye konfirmanter vil oppleve. Det håper vi også dåpsbarna som Jesus nå har tatt i sin rike vil gjøre etter som de vokser til. Men det håper vi også dere foreldre til både dåpsbarn og konfirmanter kan oppleve er mulig å kunne gjøre her i kirken. Å få kjenne etter litt på nytt på hva dette med tro er, dette noe mer. Dere konfirmantforeldre, for å følge litt med de håpefulle i det de opplever her disse månedene så gå litt på gudstjenester dere også. Om dere går på sammen gudstjenestene som sønnen eller datteren er det ikke sikkert dere må sitte ved siden av hverandre. Vi har også etterspørsel etter konfirmantundervisning for voksne, eller introduksjonskurs i kristen tro. For det er et voksende ønske i dag å slippe den dypere lengsel litt tettere på. Og folk kommer gjerne til Fjellhamar kirke for å høre mer om det. Et sånt tilbud ønsker vi å starte. For vi tror Gud som har lagt evigheten i våre hjerter har noe å gi alle, et rom i deg og meg som bare han kan fylle.